

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

Başvuru Numarası : 2013/3339

Karar Tarihi : 6/2/2014

Başkan : Alparslan ALTAN

Üyeler : Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

Raportör : Yunus HEPER

Başvurucu : Mustafa Ergin NALBANT

Vekili : Av. Tuncer ÇİNGİR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, kasten yaralama suçunun mağduru olduğunu, suçun faili hakkında hürriyeti bağlayıcı ceza verilmesi gerekirken, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesinin Anayasa'nın 36. ve 40. maddesini ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 15/5/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine Eskişehir 5. Asliye Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm İkinci Komisyonunca, 6/12/2013 tarihinde kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

4. Başvuru dilekçesindeki ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu ile işvereni İ.K. arasında alacak meselesinden çıkan tartışma kavgaya dönüşmüş ve taraflar karşılıklı olarak birbirlerini yaralamışlardır.

6. Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığının 10/9/2009 tarihli iddianamesi ile başvurucu ve İ.K. hakkında kasten yaralama suçundan Eskişehir 5. Asliye Ceza Mahkemesine kamu davası açılmıştır.

7. Eskişehir Devlet Hastanesinin 25/8/2009 tarihli raporunda, başvuru kolunda meydana gelen kırığın basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek ve hayati fonksiyonları 2. dereceden etkileyecek nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

8. Eskişehir 5. Asliye Ceza Mahkemesi, 9/11/2010 tarihinde sanık İ.K.'nin başvurucuya yönelik etkili eyleminden dolayı 1 yıl 2 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir.

9. Temyiz üzerine Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 28/2/2013 tarihli ilamında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının itiraz kanun yoluna tabi olması nedeniyle dosyanın incelenmesizin iadesine karar vermiştir.

10. Başvurucunun, sanık İ.K. hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının kaldırılması için yaptığı itiraz, Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 1/4/2013 tarihli kararı ile reddedilmiştir.

11. Başvurucu, İ.K. aleyhine Eskişehir 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde tazminat davası açmıştır. Mahkeme, başvuru kolundaki kırık nedeniyle işgücü kaybının hesaplanması için başvurucuyu İstanbul Adli Tıp Kurumuna sevk etmiştir.

12. İstanbul Adli Tıp Kurumu 3. Adli Tıp İhtisas Kurulunun 3/2/2012 tarihli raporunda başvurucuda meydana gelen yaralanmanın %19 oranında sürekli maluliyet yarattığı, iyileşmenin üç ay sürdüğü ve iyileşme süresince başvuru kolunun %100 malul sayılması gerektiği belirtilmiştir.

B. İlgili Hukuk

13. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

14. 5237 sayılı Kanun'un 87. maddesinin (3) numaralı fıkrası şöyledir:

“Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması halinde, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar artırılır.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

15. Mahkemenin 6/2/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuru kolunun 15/5/2013 tarih ve 2013/3339 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

16. Başvurucu, ceza mahkemesindeki yargılama esnasında Eskişehir Devlet Hastanesinden alınan adli raporda kolunda 2. derece kırık bulunduğu belirlendiğini, buna karşın açmış olduğu tazminat davasının görüldüğü hukuk mahkemesinde alınan Adli Tıp Kurumu raporunda kolundaki kırığın %19 oranında sürekli maluliyete neden olduğunun tespit edildiğini belirtmiştir. Başvurucu, ceza mahkemesi kararına yalnızca Eskişehir Devlet

Hastanesinden alınan adli raporun esas alındığını, ceza mahkemesinde yapıp bitirilen yargılamadan sonra hukuk mahkemesinde alınan Adli Tıp Kurumu raporunun Yargıtay ve Ağır Ceza Mahkemesince göz önünde bulundurulmadığını, sanığın 5237 sayılı Kanun'un 87. maddesi gereğince 3 yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılması gerekirken 1 yıl 2 ay hapis cezası ile cezalandırıldığını, ilk derece mahkemesinin ve Yargıtay'ın genel geçer ifadeler dışında bir gerekçeye dayanmadığını, sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilirken kendisinin olumlu görüşünün alınmadığını, eksik inceleme ile sanığın cezasız bırakıldığını belirterek Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ve Anayasa'nın 40. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüş ve maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

17. Başvurucu, yargılama süreci ve varılan sonuca yönelen adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiası dışında herhangi bir hak ve özgürlüğüne müdahaleden söz etmemektedir.

B. Değerlendirme

1. Anayasa'nın 36. Maddesi Yönünden

18. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmesi şarttır."

19. 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel başvuru hakkı" kenar başlıklı 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir."

20. 6216 sayılı Kanun'un "Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar" kenar başlıklı 46. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Bireysel başvuru ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmâl nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir."

21. Anılan Anayasa ve Kanun hükümlerine göre, Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için, kamu gücü tarafından müdahale edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir. Bir başka ifadeyle, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün değildir (B. No: 2012/917, 16/4/2013, § 16; B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

22. Başvurucu, yapmış olduğu şikâyet üzerine başlatılan kovuşturma sonucunda sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi ile Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

23. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

24. Sözleşme'nin "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. Hüküm açık oturumda açıklanır; ancak, demokratik bir toplumda genel ahlak, kamu düzeni ve ulusal güvenlik yararına, küçüklerin korunması veya davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde veya davanın açık oturumda görülmesinin adaletin selametine zarar verebileceği bazı özel durumlarda, mahkemenin zorunlu göreceği ölçüde, davanın tamamı süresince veya kısmen duruşmalar basına ve dinleyicilere kapalı olarak sürdürülebilir."

25. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Maddede geçen "*adil yargılanma*" ifadesi, 3/10/2001 tarih ve 4709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun ile Anayasa'ya eklenmiştir. Anayasa'da adil yargılanma hakkının kapsamı düzenlenmediğinden bu hakkın kapsam ve içeriğinin, Sözleşme'nin "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesi çerçevesinde belirlenmesi gerekir (B. No: 2012/917, 16/4/2013, § 20; B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 22).

26. Sözleşme'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinde adil yargılanmaya ilişkin hak ve ilkelerin "*medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyuşmazlıkların*" ve bir "*suç isnadının*" esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamı bu konularla sınırlandırılmıştır. Bu ifadeden, hak arama hürriyetinin ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilmek için, başvurunun ya medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili bir uyuşmazlığın tarafı olması ya da başvurucuya yönelik bir suç isnadı hakkında karar verilmiş olması gerektiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bahsedilen hâller dışında kalan adil yargılanma hakkının ihlali iddiasına dayanan başvurular Anayasa ve Sözleşme kapsamı dışında kalacağından, bireysel başvuruya konu olamaz (B. No: 2012/917, 16/4/2013, § 21; B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 23).

27. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına göre, bir ceza davasında üçüncü kişilerin suçlanması veya cezalandırılmasını talep eden mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişiler, kendilerine bir "*suç isnadı*" yapılmamış olduğundan, Sözleşme'nin 6. maddesinin koruma alanı dışında kalmaktadır. Bu kuralın istisnaları, ceza davasında medeni hak talebine imkân veren bir sistemin benimsenmiş veya ceza davası sonucunda verilen kararın hukuk davası açısından etkili ya da bağlayıcı olması hâlleridir (Perez/Fransa, 47287/99, 12/2/2004, § 70; B. No: 2012/917, 16/4/2013, § 22; B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 24).

28. 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile ceza muhakemesinde şahsi hak iddiasında bulunma imkânı ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla başvurunun ceza muhakemesi sürecinde medeni haklarını ileri sürme imkânı

bulunmamaktadır. Ayrıca verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair kararın etkileri ceza muhakemesi süreci ile sınırlı olup hukuk mahkemeleri açısından bağlayıcı bir etkisi bulunmamaktadır (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 25).

29. Başvurucunun talebi, suç işlediğini düşündüğü bir üçüncü kişinin cezalandırılmasıyla sınırlıdır. Başvurucu, üçüncü kişinin fiili nedeniyle medeni haklarına yönelik bir müdahalenin bulunduğunu düşünüyor ve buna ilişkin zararının giderilmesini istiyorsa, hukuk mahkemeleri önünde dava açma imkânı vardır. Kaldı ki başvurucu, Eskişehir 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde bir tazminat davası açmıştır. Ayrıca başvurucu, ceza yargılamasının kesin olarak sonuçlanmasından sonra ortaya çıkan yeni delillerin değerlendirilmesi için 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ilgili kurallarına dayanarak, ceza mahkemesinden, koşullarının varlığı halinde yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunabilir.

30. Öte yandan bir ceza davasında mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişiler, kendilerine bir “suç isnadı” yapılmamış olması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesinin koruma alanı dışında olmakla birlikte bu kişilerin, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı içinde kalan bir başka hak ihlali iddiasını bireysel başvuru ile Anayasa Mahkemesi önüne getirmeleri mümkündür.

31. Somut olayda başvurucu, başvuru dilekçesinde, sanığa hükmedilen cezanın daha fazla olması gerektiği, mahkemelerin ve Yargıtayın eksik inceleme yaptıkları ve kendisinin hak arama hürriyetinden yoksun bırakıldığını ileri sürmüştür. Başka bir deyişle başvurucu, yargılama süreci ve varılan sonuca yönelen adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiası dışında herhangi bir hak ve özgürlüğüne müdahaleden söz etmemektedir.

32. Sonuç itibarıyla, bir ceza davasında üçüncü kişiye verilen cezanın daha fazla olması gerektiğini ileri süren mağdur sıfatını haiz başvurunun yalnızca Anayasa'nın 36. maddesine dayanan ihlal iddiasının konusu, başvurucuya bir “suç isnadı” yapılmamış olduğundan, Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlüklerin koruma alanı dışında kalmaktadır.

2. Anayasa'nın 40. Maddesi Yönünden

33. Başvurucu, Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Yukarıda açıklandığı üzere (§ 24), bireysel başvuru kapsamındaki hakların içeriğinin tespit edilmesinde Anayasa ve Sözleşme hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi ve ortak koruma alanının tespit edilmesi gerekmektedir.

34. Anayasa'nın “Temel hak ve hürriyetlerin korunması” kenar başlıklı 40. maddesi şöyledir:

“Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

...”

35. Sözleşme'nin “Etkili başvuru hakkı” kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, söz konusu ihlal resmi bir hizmetin ifası için davranan kişiler tarafından

gerçekleştirilmiş olsa dahi, ulusal bir merci önünde etkili bir yola başvurma hakkına sahiptir.”

36. Başvurucunun, Anayasa'nın 40. ve Sözleşme'nin 13. maddelerinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine yönelik iddiasının, bahsi geçen maddelerdeki ifadeler dikkate alındığında, soyut olarak değerlendirilmesi mümkün olmayıp, mutlaka Anayasa ve Sözleşme kapsamında yer alan diğer temel hak ve özgürlüklerle bağlantılı olarak ele alınması gerekir. Bir başka ifadeyle etkili başvuru hakkının ihlal edilip edilmediğinin tartışılabilmesi için, ihlal iddiasının, kişinin hangi temel hak ve özgürlüğü konusunda etkili başvuru hakkının kısıtlandığı sorusuna cevap verebilmesi gerekmektedir (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 33).

37. Başvurucunun, etkili başvuru hakkının sağlanmadığı iddialarının, başvurunun temelini oluşturan adil yargılanma hakkı çerçevesinde ve bu hakla bağlantılı olarak ele alınması zorunluluğu vardır. Dolayısıyla etkili başvuru hakkı, bağımsız nitelikte koruma işlevine sahip olmayıp, temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasını, korunmasını ve başvuru yollarını güvence altına alan tamamlayıcı nitelikte bir haktır. Bu çerçevede, başvurunun adil yargılanma hakkı kapsamına giren bir hakkına yönelik müdahale bulunmaması nedeniyle etkili başvuru hakkının somut başvuru açısından uygulanabilmesi mümkün değildir (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 34).

38. Sonuç itibarıyla, başvurunun Anayasa'nın 40. maddesine dayanan ihlal iddialarının konusu da, Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlüklerin koruma alanı dışında kalmaktadır.

39. Açıklanan nedenlerle başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin “*konu bakımından yetkisizlik*” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle başvurunun, “*konu bakımından yetkisizlik*” nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**, yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına, 6/2/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL